

ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის
ტერმინთა ლექსიკონი¹

A

- abduction-ადამიანის გატაცება ძალის გამოყენებით
- absence of a public hearing- საქვეყნო განხილვის/მოსმენის გარეშე
- absence of right to compensation- კომპენსაციის უფლების არარსებობა
- absentia [in]* – ვინმეს დაუსწრებლად
- absolutely necessary- აბსოლუტურად აუცილებელი
- absolute rights- აბსოლუტური უფლებები
- abuse of the right of petition- ჩივილის უფლების ბოროტად გამოყენება
- access to a court- სასამართლოს ხელმისაწვდომობა
- access to information- ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა
- access to relevant files- საქმის სათანადო მასალების ხელმისაწვდომობა
- accessibility- ხელმისაწვდომობა
- acquittal at first instance- პირის გამართლება პირველი ინსტანციის სასამართლოში
- action for damages- სარჩელი განცდილი ზიანის გამო
- actio popularis* – (საჩივარი საზოგადო ინტერესების დაცვის გამო)
- adequate facilities- საკმარისი საშუალებები
- adequate time- საკმარისი დრო
- adjourn the case- საქმის განხილვის გადადება
- administrative detention- ადმინისტრაციული დაკავება
- administrative practice- ადმინისტრაციული პრაქტიკა
- administrative proceedings- ადმინისტრაციული სამართალწარმოება/პროცესი
- admissibility criteria- მისაღებობის კრიტერიუმები
- admissibility decision- გადაწყვეტილება საქმის მისაღებობის შესახებ
- admit (evidence)- დაშვება (მტკიცებულების)
- adoption of a judgment- განჩინების გამოტანა
- adversarial trial/adversarial hearing- შეჯიბრებითი პროცესი/საქმის მოსმენა (მხარეთა) შეჯიბრებითობის საფუძველზე
- after conviction- მსჯავრდების შემდგომ
- age of criminal responsibility- სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის ასაკი
- aim- მიზანი
- alienate- გასხვისება (ქონების, უფლების...)
- allegation- პრეტენზია
- allowance- შემწეობა
- alternative civil service- ალტერნატიული არასამხედრო სამსახური
- appeal on a point of law- საკასაციო საჩივარი; ამგვარი საჩივრის შეტანა
- appellant- აპელანტი ; მომჩივანი
- applicability- გამოყენებადობა
- applicable provisions- გამოყენებადი დებულებები

¹ ზოგი ლათინური ტერმინი არ ითარგმნება და შეიძლება ასევე იქნეს გამოყენებული ქართულ ტექსტში. ასეთ შემთხვევებში, ზოგან ქართული განმარტება მოცემულია ფრჩხილებში.

applicant - მომხივანი
 application - საჩივარი
 application for release from detention- შუამდგომლობა პატიმრობიდან
 გათავისუფლების შესახებ
 apprehension- დაკავება; შეპყრობა
 arbitrariness- თვითნებობა
 arbitrary action- თვითნებური ქმედება
 arbitrary arrest/detention- თვითნებური დაკავება/დაპატიმრება
 arbitrary deprivation of liberty- თავისუფლების თვითნებური აღკვეთა
 arguable claim- დასაბუთებადი სასარჩელო მოთხოვნა
 arrest- დაკავება
 arrest warrant- დაკავების ბრძანება
 assault- თავდასხმა
 asylum seeker- თავშესაფრის მაძიებელი
 award compensation/damages- ზიანისათვის კომპენსაციის მიკუთვნება

B

bailiff- სასამართლო აღმასრულებელი
 bankruptcy- გაკოტრება
 biased- მიკერძოებული
 bill of indictment- საბრალდებო დასკვნა
 binding judgment- ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილება
 bringing before competent authority- უფლებამოსილი ორგანოს წინაშე წარდგენა
 bringing before competent legal authority- უფლებამოსილი სამართლებრივი ორგანოს
 წინაშე წარდგენა
 brought promptly before judge or other officer authorised by law to exercise judicial power-
 მოსამართლის ან სასამართლო ხელისუფლების განხორციელებისათვის
 კანონით უფლებამოსილი სხვა მოხელის წინაშე დაუყოვნებლივ წარდგენა

C

capital punishment- სიკვდილით დასჯა
 case law- პრეცედენტული/სამოსამართლო სამართალი; პრეცედენტი
 cassation appeal- საკასაციო საჩივარი
 causal link- მიზეზობრივი კავშირი
 change religion or belief- რელიგიის ან რწმენის შეცვლა
 charged with criminal offence- ბრალდებული
 charges- ბრალდება
 child born out of wedlock- ქორწინების გარეშე შობილი ბავშვი
 chilling effect- მსუსხავი ეფექტი
 circumstances of the case- საქმის გარემოებები
 civil proceedings- სამოქალაქო სამართალწარმოება/პროცესი
 civil rights and obligations- სამოქალაქო ხასიათის უფლებები და მოვალეობები
 civilian substitute service- სამოქალაქო ხასიათის ალტერნატიული სამსახური
 civil service- საჯარო სამსახური
 claim- სასარჩელო მოთხოვნა/საჩივარი
 coercion (administrative)- იძულება (ადმინისტრაციული ხასიათის)
 collective complaint- კოლექტიური საჩივარი

collective exercise of freedom of expression- აზრის გამოხატვის თავისუფლებით კოლექტიური სარგებლობა

collective punishment- კოლექტიური დასჯა

common ground- ის, რაც უდავოა, ყველასათვის მისაღები

comparable situation- მსგავსი მდგომარეობა (შედარებადი)

compatibility with the Convention- კონვენციასთან შესაბამისობა (იხ. აგრეთვე, incompatible)

compensation- კომპენსაცია

competent court- უფლებამოსილი სასამართლო

competent legal authority- უფლებამოსილი სამართლებრივი ორგანო

complaint- საჩივარი

compulsory- სავალდებულო

compulsory labour- სავალდებულო სამუშაო

concurring opinion- თანმხვედრი აზრი

conditional release- პირობითი გათავისუფლება

conditions of detention- პატიმრობის პირობები

confidentiality- კონფიდენციალურობა

conscientious objection- რელიგიური მრწამსის გამო სამხედრო სამსახურზე უარის თქმა

conscientious objector- პირი, რომელიც უარს ამბობს სამხედრო სამსახურზე რელიგიური მრწამსის გამო

constitutional proceedings- კონსტიტუციური სამართალწარმოება

constitutionality- კონსტიტუციურობა/კონსტიტუციასთან შესაბამისობა

continued detention- უწყვეტი/გახანგრძლივებული პატიმრობა

continuing situation- განგრძობადი სიტუაცია

control of use of property- საკუთრებით სარგებლობის კონტროლი

conviction- მსჯავრდება

costs and expenses- სასამართლო ხარჯები

Court holds...- სასამართლო ადგენს, რომ...

court of appeal- სააპელაციო სასამართლო

criminal charge- სისხლის სამართლებრივი ბრალდება

criminal offence- დანაშაული (სისხლის სამართლის)

criminal proceedings- სისხლის სამართლის პროცესი

custody of children- ბავშვებზე მზრუნველობა; შვილების საცხოვრებლად თავისთან დატოვება განქორწინების შედეგად

custody record- დაკავების/პატიმრობის დავთარი

custody suite- სარჩელი შვილების საცხოვრებლად თავისთან დატოვების მიზნით

D

date of lodging of a complaint- საჩივრის შეტანის თარიღი

death penalty- სიკვდილით დასჯა

default interest- საურავი; ზოგჯერ, პირგასამტეხლოც

defamation- ცილისწამება

defence from unlawful violence- უკანონო ძალადობისაგან თავდაცვა

defence through legal assistance- (ინტერესების) დაცვა დამცველის მეშვეობით

defend in person- (ინტერესების) დაცვა დამოუკიდებლად

degrading punishment- დამამცირებელი სასჯელი

degrading treatment- დამამცირებელი მოპყრობა

delays in payment of compensation for expropriation-საექსპროპრიაციო კომპენსაციის გადახდის გაჭიანურება

delays in the proceedings-პროცესის გაჭიანურება

deliver a judgment-განაჩენის/განჩინების/გადაწყვეტილების გამოტანა (სტრასბურგის სასამართლოს შემთხვევაში : განჩინების გამოტანა)

democratic society-დემოკრატიული საზოგადოება

demonstration-დემონსტრაცია

denial of access to lawyer- დამცველის (ადვოკატის) ხელმისაწვდომობაზე უარი

deprivation of liberty-თავისუფლების აღკვეთა

deprivation of possession-მფლობელობის (ხანდახან კუთვნილების) ჩამორთმევა

deprivation of property-საკუთრების ჩამორთმევა

derogable rights and freedoms- უფლებები და თავისუფლებები, რომელთა უზრუნველყოფის ვალდებულებისაგან უკან დახევა დასაშვებია

derogation- უკან დახევა (ნაკისრი) ვალდებულებების შესრულებისაგან

derogation in time of war or other public emergency-ომის ან სხვა საგანგებო მდგომარეობის დროს (ნაკისრი) ვალდებულებების შესრულებისაგან უკან დახევა

destruction of possessions and home-კუთვნილი ნივთებისა და საცხოვრისის განადგურება (ხანდახან დაზიანება)

detention on remand-წინასწარი პატიმრობა

determination-განსაზღვრა

determination of a criminal charge – სისხლისსამართლებრივი ბრალდების საფუძვლიანობის გამორკვევა

diplomatic assurances-დიპლომატიური გარანტიები

directly imputable to the local authorities- ის, რაც ადგილობრივ ხელისუფლებას უშუალოდ შეეარსება (შეარსებადობა, შეეარსება, შეეარსება).

disability pension-ინვალიდობის პენსია

(enforced) disappearance-გაუჩინარება (ძალადობრივი)

disclosure of identity-პირადობის გამჟღავნება, გამხელა

discrimination-დისკრიმინაცია

dismissal-გადაყენება/გათავისუფლება

dismissal from civil service-საჯარო სამსახურიდან გადაყენება/გათავისუფლება

dismissal of appeal on points of law- საკასაციო საჩივარზე უარი/უარის თქმა

dispute-დავა

dissemination-გავრცელება

dissenting opinion-განსხვავებული აზრი

dissolution (of an association, political party etc.)- დაშლა, ლიკვიდაცია (ასოციაციის, პოლიტიკური პარტიისა და სხვ.)

documentary evidence- საბუთები როგორც მტკიცებულება, დოკუმენტური მტკიცებულება

domestic legislation-ქვეყნის/ეროვნული კანონმდებლობა

double jeopardy-(სისხლის სამართლის წესით) პირის ხელმეორედ გასამართლება ან დასჯა ერთი და იმავე დანაშაულისათვის

duties and responsibilities-მოვალეობა და პასუხისმგებლობა

duty solicitor-მორიგე სახაზინო ადვოკატი

E

educational supervision – აღმზრდელიობითი ზედამხედველობა

effect lawful arrest- კანონიერი დაკავების განხორციელება
 effective access to a court-სასამართლოს ეფექტიანი ხელმისაწვდომობა
 effective domestic remedy-შიდასამართლებრივი გასაჩივრების ქმედითი საშუალება;
 შიდასამართლებრივი ქმედითი მისაგებელი
 effective remedy-ქმედითი სამართლებრივი მისაგებელი
 effectiveness of investigation into (murder)-(მკვლელობის) გამოძიების ეფექტიანობა
 enforceable judicial decision – სასამართლო გადაწყვეტილება, რომელიც
 აღსრულებას ექვემდებარება/კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო
 გადაწყვეტილება
 enforcement proceedings – სააღსრულებო წარმოება
 elections by secret ballot-არჩევნები ფარული კენჭისყრით
 equality before the law-კანონის წინაშე თანასწორობა
 equality of arms-მხარეთა თანასწორობა; მხარეთა თანასწორობის პრინციპი
 equitable basis-სამართლიან (თანასწორ) საწყისებზე
 established by law-კანონის საფუძველზე შექმნილი
 examination of circumstances-საქმის გარემოებების შესწავლა, განხილვა
 examination of witnesses-მოწმეთა დაკითხვა
 examine the second set of proceedings – სამართალწარმოების/პროცედურის მეორე
 წყების განხილვა
 excessive length of proceedings – გაჭიანურებული სამართალწარმოება/პროცესი;
 სამართალწარმოების გაჭიანურებული ვადა
 exclusion of press-პრესის არდაშვება
 exclusion of public-საზოგადოების არდაშვება
 execution-აღსრულება
 exercise the jurisdiction-იურისდიქციის განხორციელება
 exemption from exhaustion of domestic remedies- გათავისუფლება
 შიდასამართლებრივი გასაჩივრების საშუალებების ამოწურვის
 ვალდებულებისგან
 exhaust domestic remedies, exhaustion of domestic remedies - შიდასამართლებრივი
 გასაჩივრების საშუალებების ამოწურვა
 expel-გაძევება; გარიცხვა
 expiry of time-limit-ვადის ამოწურვა, გასვლა
 expropriation-კონფისკაცია
 expulsion-გაძევება; გარიცხვა
 extend the detention on remand-წინასწარი პატიმრობის ვადის გაგრძელება
 extent strictly required by situation-რამდენადაც ამას მკაცრად მოითხოვს
 მდგომარეობა
 extensive-ფართო, განვრცობითი
 extradition-ექსტრადიცია
 extraterritorial jurisdiction-ექსტრატერიტორიული იურისდიქცია

F

fair hearing- საქმის სამართლიანი მოსმენა
 fair trial-საქმის სამართლიანი განხილვა (მოიცავს წინასწარ ან/და სასამართლო
 გამოძიებას ან/და აღსრულების სტადიას)
 fairness of proceedings-სამართლიანი პროცესი
 family life-ოჯახური ცხოვრება

feeling of fear, anguish and inferiority- შიშის, სულიერი ტკივილისა და
 დათრგუნვილობის განცდა
 final domestic decision- შიდა საბოლოო გადაწყვეტილება
 forced evacuation- იძულებითი ევაკუაცია
 forced labour- იძულებითი სამუშაო
 forensic expert- სასამართლო სამედიცინო ექსპერტი
 form/join trade unions- პროფესიული კავშირების შექმნა/მათში გაერთიანება
 foreseeability- განჭვრეტადობა
 found a family- ოჯახის შექმნა
 free assistance of an interpreter- თარჯიმნის უფასო დახმარება
 free elections- თავისუფალი არჩევნები
 free legal assistance- უფასო იურიდიული მომსახურება, დახმარება
 freedom of association- გაერთიანების თავისუფლება
 freedom of conscience- სინდისის თავისუფლება
 freedom of correspondence- მიმოწერის თავისუფლება
 freedom of expression- აზრის გამოხატვის თავისუფლება
 freedom of movement- მიმოსვლის თავისუფლება
 freedom of opinion- შეხედულების თავისუფლება
 freedom of peaceful assembly- მშვიდობიანი შეკრების თავისუფლება
 freedom of religion- რელიგიის თავისუფლება
 freedom of the press- პრესის თავისუფლება
 freedom of thought- აზრის თავისუფლება
 freedom to choose a place of residence- საცხოვრებელი ადგილის არჩევის
 თავისუფლება
 freedom to impart ideas- იდეების (მოსაზრების) გავრცელების თავისუფლება
 freedom to impart information- ინფორმაციის გავრცელების თავისუფლება
 freedom to manifest religion- რელიგიის გამჟღავნების თავისუფლება
 freedom to receive ideas- იდეების (მოსაზრების) მიღების თავისუფლება
 freedom to receive information- ინფორმაციის მიღების თავისუფლება
 friendly settlement- მორიგება
 fundamental freedoms- ძირითადი თავისუფლებანი
 fundamental values of a democratic society- დემოკრატიული საზოგადოების
 ფუძემდებელი ღირებულებანი

G

general interest- საერთო ინტერესი
 general principles of international law- საერთაშორისო სამართლის ზოგადი
 პრინციპები
 general principles of law recognised by civilised nations- ცივილიზებული
 სახელმწიფოების მიერ აღიარებული სამართლის ზოგადი პრინციპები
 grant applicants' claim- მომჩივანთა (სასარჩელო) მოთხოვნის დაკმაყოფილება
 grant legal aid- იურიდიული დახმარების თხოვნის დაკმაყოფილება
 gross violations- მძიმე, უხეში დარღვევები
 group of individuals- ცალკეულ პირთა ჯგუფი
 guarantees to appear for trial- სასამართლოში გამოცხადების უზრუნველყოფის
 ზომები

H

harassment-მიძალგება, შევიწროება, დაშინება
 not to have sufficient means-საკმარისი საშუალების არქონა
 heavier penalty-უფრო მკაცრი სასჯელი
 hinder the exercise of the right of petition- სასამართლოსადმი საჩივრით მიმართვის უფლების განხორციელების დაბრკოლება.
 home-საცხოვრისი
 humiliating punishment-დამამცირებელი სასჯელი
 ill-treatment of detainees/in custody-პატიმრისადმი ცუდი მოპყრობა
 illegal detention-უკანონო პატიმრობა
 impartial tribunal-მიუკერძოებელი სასამართლო
 impartiality of a judge-მოსამართლის მიუკერძოებლობა
 imposition of a fine-დაჯარიმება, ჯარიმის დაკისრება
 imprisonment-ციხეში მოთავსება; თავისუფლების აღკვეთა, როგორც სასჯელის ზომა
 impunity-დაუსჯელობა
 imputability – შერაცხადობა
 in accordance with law-კანონის შესაბამისად
 in force-მოქმედი, ძალაში მყოფი
 in the capacity of-უფლებამოსილებით
 inability to secure compliance with the judgment-სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის უუნარობა
 inadmissibility-მიუღებლობა
 inapplicability-გამოუყენებადობა
 incitement to hatred and hostility-წაქეზება მტრობისა და სიძულვილისაკენ
 incompatibility with the provisions of the Convention – შეუთავსებადობა კონვენციის დებულებებთან
 incompatible *ratione temporis, ratione materiae* etc. with the provisions of the Convention – არ თავსდება *ratione temporis, ratione materiae* კონვენციის მოქმედების ფარგლებში
 indemnification-საზღაური; ანაზღაურება
 independent tribunal-დამოუკიდებელი სასამართლო
 individual-ინდივიდუალური
 individual application/petition-ინდივიდუალური საჩივარი/პეტიცია
 ineffectiveness of remedies-მისაგებლის (გასაჩივრების საშუალების) არაქმედითობა, არაეფექტიანობა
 information in detail-დაწვრილებითი ინფორმაცია
 information in language understood- გასაგებ ენაზე ეცნობოს
 information on charge-ინფორმაცია ბრალდების შესახებ
 information on nature and cause of accusation-ინფორმაცია ბრალდების არსისა და საფუძვლის შესახებ
 information on reasons for arrest- ინფორმაცია დაკავების მიზეზების შესახებ
 inhuman punishment-არაადამიანური სასჯელი
 inhuman treatment-არაადამიანური მოპყრობა
 inter-State case-სახელმწიფოთშორისი საქმე
 interests of justice-მართლმსაჯულების ინტერესები
 interests of members-წევრთა ინტერესები
 interests of society as a whole-მთელი საზოგადოების ინტერესები
 interference-ჩარევა
 interim measure-დროებითი ღონისძიება

interrogation-დაკითხვა

intimidation-დაშინება

J

join trade unions-პროფესიულ კავშირებში გაერთიანება

joint opinion-ერთიანი აზრი

judge or other officer exercising judicial power-მოსამართლე ან სასამართლო ხელისუფლების განმხორციელებელი სხვა მოხელე

judgments are essentially declaratory in nature-განჩინებები ძირითადად დეკლარაციული ხასიათისაა

judicial officer-სასამართლო მოხელე

judicial review-სასამართლო კონტროლი, სასამართლო გადასინჯვა

jurisprudence- სამართალმცოდნეობა (ზოგჯერ იხმარება სტრასბურგის სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის მნიშვნელობით)

just satisfaction-სამართლიანი დაკმაყოფილება

justified by the public interest in a democratic society-გამართლებული დემოკრატიულ საზოგადოებაში საზოგადოებრივი (საჯარო) ინტერესებით

justify the interference- ჩარევის (საჯარო ხელისუფლების მხრიდან) გამართლება

juvenile delinquency-არასრულწლოვანთა დანაშაული

L

lack of a public hearing- განხილვა ღია სასამართლო მოსმენის გარეშე

lack of effective access to a tribunal-სასამართლოს ეფექტიანი ხელმისაწვდომობის არ არსებობა

lack of effective remedy/investigation/oral hearing- ქმედითი (ეფექტიანი) მისაგებლის/გამოძიების/ზეპირი მოსმენის არ არსებობა

lack of promptness of information- დაუყოვნებლივ ინფორმაციის არმიწოდება

language which an accused understands-ბრალდებულისათვის გასაგები ენა

lawful arrest or detention-კანონიერი დაკავება ან დაპატიმრება

lawful order of a court-კანონიერი სასამართლო ბრძანება

lawful restrictions-კანონიერი შეზღუდვები

lawfulness of proceedings-სამართალწარმოების კანონიერება

lawyer-ადვოკატი

legal aid or assistance-იურიდიული დახმარება

legal obligation-სამართლებრივი მოვალეობა

legal secretary – იურისტი რეფერენტი

legality of detention-პატიმრობის კანონიერება

legitimate aim-მართლზომიერ მიზანი

legitimate purpose-მართლზომიერი განზრახვა, მიზანი

length of civil/criminal proceedings-სამოქალაქო/სისხლის სამართლის პროცესის ხანგრძლივობა

length of detention on remand-წინასწარი პატიმრობის ხანგრძლივობა

length of pre-trial detention-წინასწარი პატიმრობის ხანგრძლივობა

level of jurisdiction-ინსტანცია

liability-პასუხისმგებლობა

liable under the Convention-პასუხისმგებელი კონვენციის თანახმად

liberty of movement-მიმოსვლის თავისუფლება

liberty of person-პირის თავისუფლება

licensing of broadcasting, television and cinema enterprises-რადიომაუწყებლობის, სატელევიზიო და კინემატოგრაფიულ საწარმოთა ლიცენზირება
 life-სიცოცხლე
 life of the community-საზოგადოების არსებობა
 life of the nation-ერის არსებობა
 life sentence-სამუდამო პატიმრობის განაჩენი
 limitation on use of restrictions on rights-უფლებების შეზღუდვის ფარგლები
 limitations to protect democratic society- შეზღუდვები დემოკრატიული საზოგადოების ინტერესებში
 limitations to protect the rights of others-სხვათა უფლებების დაცვის ფარგლები
 limited jurisdiction- შეზღუდული იურისდიქცია
 living instrument-ცოცხალი სამართლებრივი აქტი
 local needs and conditions-ადგილობრივი საჭიროება და პირობები
 lodge an application-საჩივრის შეტანა
 loss of property-საკუთრების დაკარგვა

M

make financial award-ფინანსური ანაზღაურების მიკუთვნება
 maintaining the authority and impartiality of the judiciary-სასამართლო ხელისუფლების ავტორიტეტისა და მიუკერძოებლობის უზრუნველყოფა
 manifestly ill-founded-აშკარად დაუსაბუთებელი
 manifest religion or belief-რელიგიის ან რწმენის გამჟღავნება
 margin of appreciation- თავისუფალი შეფასების არე; შეფასების თავისუფლება
 material damage-მატერიალური ზიანი
 measures similar to expropriation-ექსპროპრიაციის ანალოგიური ღონისძიებები
 media-მას-მედია
 members of a minority group-უმცირესობის წევრები
 members of administration-ადმინისტრაციის წევრები
 members of armed forces-შეიარაღებულ ძალებში მომსახურე პირები
 members of police-პოლიციის მსახურნი
 memorial-მემორანდუმი
 mental anguish/suffering-სულიერი ტკივილი/ტანჯვა
 merits of individual application/inter-state application-ინდივიდუალური საჩივრის/სახელმწიფოთშორისი საქმის არსებითი მხარე
 merits of the complaint-საჩივრის, სასარჩელო მოთხოვნის არსებითი მხარე
 military service-სამხედრო სამსახური
 minimum degree of protection to which citizens are entitled under the rule of law in a democratic society-დაცვის მინიმალური ზღვარი, რომლითაც მოქალაქეები უნდა სარგებლობდნენ სამართლის უზენაესობის პრინციპის თანახმად დემოკრატიულ საზოგადოებაში
 minimum level of severity-სისასტიკის მინიმალური ზღვარი
 minority-უმცირესობა
 minors-არასრულწლოვნები
 moderate physical punishment-დასაშვები ფიზიკური სასჯელი
 monitoring of prisoners' correspondence/telecommunications/telephones-პატიმართა მიმოსვრის/ტელეკომუნიკაციების/სატელეფონო საუბრების კონტროლი
 moral damage-მორალური ზიანი
 morals-მორალი

N

narrow interpretation-ვიწრო განმარტება
 national authority-ხელისუფლების ეროვნული ორგანო
 national court-შიდა/ეროვნული სასამართლო
 national law-ეროვნული კანონმდებლობა
 national minority-ეროვნული უმცირესობა
 national origin-ეროვნული წარმოშობა
 national security-ეროვნული უშიშროება
 nationalisation-ნაციონალიზაცია
 nature of punishment-სასჯელის ხასიათი
 nature of interference-ჩარევის ხასიათი
ne bis in idem/non bis in idem principle –
 necessary in a democratic society-აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში
 negative obligation-ნეგატიური ვალდებულება
 negotiations-მოლაპარაკება
 non-derogable rights and freedoms-უფლებანი და თავისუფლებანი, რომელთა უზრუნველყოფისაგან უკან დახევა დაუშვებელია
 non-enforcement-აღუსრულებლობა
 non-exhaustion-ამოუწურაობა
 non-exhaustion of domestic remedies- გასაჩივრების შიდასამართლებრივი საშუალებების ამოუწურაობა
 non-governmental organisation-არასამთავრობო ორგანიზაცია
 non-official summary-არაოფიციალური მოკლე შინაარსი
 non-pecuniary damage-მორალური ზიანი
 normal civic obligations-ჩვეულებრივი მოქალაქეობრივი ვალდებულებები
 notification-შეტყობინება
 notification of a derogation-შეტყობინება უკან დახევის შესახებ
 null and void-ბათილი და არარა
nulla poena sine lege - არავითარი სასჯელი კანონის გარეშე
nullum crimen sine lege – არავითარი დანაშაული კანონის გარეშე

O

objective and reasonable justification-ობიექტური და გონივრული გამართლება
 obligation of performing military service-სამხედრო სამსახურის მოხდის ვალდებულება
 obligation prescribed by law-კანონით დადგენილი მოვალეობა
 observance-დაცვა
 obtain attendance of witnesses-მოწმეების გამოძახება
 of his own choosing-მის მიერ არჩეული
 officer authorised by law to exercise judicial power-სასამართლო ხელისუფლების განსახორციელებლად კანონით უფლებამოსილი მოხელე
 Ombudsman-სახალხო დამცველი/ომბუდსმენი
 oral hearing –საქმის მოსმენა
 oral submission-ზეპირი არგუმენტები
 order release- გათავისუფლების შესახებ ბრძანების გამოცემა
 ordinary courts-საერთო სასამართლოები
 other status-სხვა სტატუსი

outstanding interest-მნიშვნელოვანი ინტერესი

P

parental authority-მშობლის უფლებამოსილება
 parents' religious and philosophical convictions-მშობლების რელიგიური და ფილოსოფიური მრწამსი
 particular circumstances of the case-საქმის განსაკუთრებული გარემოებები
 particular level of severity-სისასტიკის კონკრეტული ზღვარი
 peaceful assembly-მშვიდობიანი შეკრება
 peaceful enjoyment of possessions-საკუთრებით შეუფერხებელი სარგებლობა
 pecuniary damage-მატერიალური ზიანი
 penalty-ჯარიმა/სასჯელი
 periodic review of the continuing lawfulness of detention-გახანგრძლივებული პატიმრობის კანონიერების პერიოდული გადასინჯვა
 permit for a demonstration- დემონსტრაციის ნებართვა
 persons of unsound mind-სულით ავადმყოფები
 physical integrity-ფიზიკური ხელშეუხებლობა
 physical liberty and security-ფიზიკური თავისუფლება და უსაფრთხოება
 physical punishment-ფიზიკური სასჯელი; ფიზიკურად დასჯა
 physical suffering-ფიზიკური ტანჯვა
 plea of inadmissibility-შუამდგომლობა მიუღებლობის მოთხოვნით
 plot of land-მიწის ნაკვეთი
 pluralism in education- განათლების პლურალიზმი
 police surgeon – პოლიციის ქირურგი
 political activity-პოლიტიკური საქმიანობა
 political asylum-პოლიტიკური თავშესაფარი
 political or other opinion-პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულება
 political party-პოლიტიკური პარტია
 political rights-პოლიტიკური უფლებები
 positive obligations-პოზიტიური ვალდებულებანი
 possessions- კუთვნილება
 power of attorney-რწმუნება
 power to overturn decision of the court-სასამართლო გადაწყვეტილების გაუქმების უფლებამოსილება
 practical and effective protection-პრაქტიკული და ქმედითი დაცვა
 pre-trial detention-წინასწარი პატიმრობა
 preliminary objection – პირველადი პრეტენზია (მიუღებლობის მოთხოვნით)
 preliminary investigation- წინასწარი გამოძიება
 preparation of defence-დაცვის მომზადება
 prescribed by law-კანონით გათვალისწინებული
 present-day conditions-ახლანდელი პირობები
 presidential pardon-პრეზიდენტის მიერ (საპრეზიდენტო) შეწყალება
 press-პრესა
 pressing social need-მწვავე სოციალური საჭიროება
 presumed paternity-სავარაუდო მამობა
 presumption of innocence-უდანაშაულობის პრეზუმფცია
 prevent disorder-უწყსრიგობის აღკვეთა
 prevent escape-გაქცევის აღკვეთა

prevent unauthorised entry into country- ქვეყანაში უნებართვოდ შესვლისათვის ხელის შეშლა

prevention of crime-დანაშაულის თავიდან აცილება

prevention of disorder-უწყესრიგობის თავიდან აცილება

prevention of spreading of infectious diseases-გადამდებ დაავადებათა გავრცელების თავიდან აცილება

preventive detention- პატიმრობა როგორც აღკვეთის ღონისძიება

prima facie

prisoner-პატიმარი

private life-პირადი ცხოვრება

procedural defect-პროცესუალური ხარვეზი

procedural guarantees of review-საქმის გადასინჯვის პროცესუალური გარანტიები

procedure prescribed by law-კანონით დადგენილი პროცედურა

prohibition of-აკრძალვა

prohibition of abuse of rights-უფლებათა ბოროტად გამოყენების აკრძალვა

prompt and detailed information-დაუყოვნებელი და დაწვრილებითი ინფორმაცია

prompt judicial control-სწრაფი სასამართლო კონტროლი

prompt trial-სწრაფი სასამართლო პროცესი

promptly-დაუყოვნებლივ, სწრაფად

promptly informed-ეცნობოს დაუყოვნებლივ

proof beyond reasonable doubt- მტკიცებულება საფუძველიან ეჭვს მიღმა

property-საკუთრება

proportionality-თანაზომიერება

proportionate to the legitimate aim pursued- დასახული მართლზომიერი მიზნის თანაზომიერი

protection of health-ჯანმრთელობის დაცვა

protection of juveniles-არასრულწლოვანთა დაცვა

protection of morals-მორალის დაცვა

protection of private life of the parties-მხარეთა პირადი ცხოვრების დაცვა

protection of property-საკუთრების დაცვა

protection of public order-საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვა

protection of the rights and freedoms of others-სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა

protection of the reputation of others-სხვათა ღირსების, რეპუტაციის დაცვა

protection of the rights-უფლებათა დაცვა

proved guilty according to law- კანონის შესაბამისად დამნაშავედ ცნობილი

provided by law-კანონით გათვალისწინებული

provisional measure-დროებითი ღონისძიება

psychiatric evidence-ფსიქიატრიული მტკიცებულება

public-საჯარო, საზოგადოებრივი; საქვეყნო

public authority-საჯარო ხელისუფლება

public emergency-საგანგებო მდგომარეობა

public hearing-ღია სასამართლო მოსმენა (publicity - საქვეყნობა)

public interest- საჯარო, საზოგადოებრივი ინტერესი ან საჭიროება

public judgment-საზოგადოების განსჯა

public opinion-საზოგადოებრივი აზრი

public order-საზოგადოებრივი წესრიგი

public safety-საზოგადოებრივი უსაფრთხოება

public service-საჯარო სამსახური
 publicity-საქვეყნობა
 pursue- მიზნად ისახავს
 pursue a legitimate aim-მართლზომიერ მიზანს ისახავს

Q

qualified rights-უფლებები, რომელთა შეზღუდვაც დასაშვებია
 quell riot or insurrection-აჯანყების ან ამბოხების ჩახშობა

R

racial discrimination-რასობრივი დისკრიმინაცია
 reasonable and objective justification-გონივრული და ობიექტური გამართლება
 reasonable intervals- გონივრული ხანგამოშვება
 reasonable relationship of proportionality- გონივრული თანაზომიერი კავშირი
 reasonable suspicion-საფუძვლიანი ეჭვი
 reasonable time-გონივრული ვადა/დრო
 reasonableness of the length of pre-trial detention-წინასწარი პატიმრობის გონივრული ვადა/ხანგრძლივობა
 reasonably necessary to prevent fleeing-მიმალვის აღკვეთისათვის საფუძვლიანად მიჩნეული აუცილებლობა
 reasonably necessary to prevent offence-საფუძვლიანად მიჩნეული სამართალდარღვევის აღსაკვეთად
 reasoning- მსჯელობა, მოტივაცია
 receive and impart information and ideas-ინფორმაციისა და იდეების მიღება და გავრცელება
 rectify the shortcomings-ნაკლოვანებების შევსება
 redress-აღდგენა; გამოსწორება
 referral to the Grand Chamber-დიდი პალატისათვის საქმის გადაცემა
 refugee-ლტოლვილი
 refusal-უარი
 regardless of frontiers-საზღვრების მიუხედავად
 registrar – სასამართლო გამწესრიგებელი
 registry - სამდივნო
 reimbursement-ანაზღაურება
 rejection of appeal- საჩივარზე (სააპელაციო ან სხვა) უარის თქმა
 release pending trial- გათავისუფლება საქმის განხილვის განმავლობაში
 relevant domestic law-შესაბამისი შიდა სამართალი
 relevant domestic practice-შესაბამისი ეროვნული პრაქტიკა
 religion-რელიგია
 religious community-რელიგიური გაერთიანება, თემობა
 religious instructions-რელიგიური განმარტებანი
 religious practice-რელიგიური წესების დაცვა
 relinquishment of jurisdiction in favour of the Grand Chamber – დიდი პალატისათვის იურისდიქციის გადაბარება
 remand- აღკვეთის ღონისძიება (ძირითადად, წინასწარი პატიმრობის მნიშვნელობით)
 remand in custody-წინასწარი პატიმრობა

rendition – რენდიცია (კონკრეტული სახელმწიფოს მიერ პირის გატაცება, სხვა ტერიტორიაზე გადაყვანა საგამოძიებო მოქმედებების ჩატარების მიზნით)
 reopen the proceedings-საქმის თავიდან განხილვა
 reputation-რეპუტაცია
 required by the interests of justice-რასაც/თუ ამას მოითხოვს მართლმსაჯულების ინტერესები
 residence-საცხოვრებელი ადგილი
 respect for correspondence-მიმოწერის დაცულობა
 respect for family life-ოჯახური ცხოვრების დაცულობა
 respect for home-საცხოვრისის დაცულობა
 respect for parents’ philosophical convictions-მშობლების ფილოსოფიური მრწამსის პატივისცემა
 respect for parents’ religious convictions-მშობლების რელიგიური მრწამსის პატივისცემა
 respect for private life-პირადი ცხოვრების დაცულობა
 respondent state’s jurisdiction and responsibility-მოპასუხე სახელმწიფოს იურისდიქცია და პასუხისმგებლობა
restitutio ad integrum – [პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენა]
 restitution of property-საკუთრების დაბრუნება/რესტიტუცია
 restriction on freedom of movement-მიმოსვლის თავისუფლების შეზღუდვა
 restrictive interpretation-შეზღუდული განმარტება
 retrial- ხელმეორედ გასამართლება
 retroactive application of criminal/civil law– სისხლის/სამოქალაქო სამართლის უკუქმედითი გამოყენება
 retroactivity – უკუქმედება, უკუძალა
 reunion of family-ოჯახის წევრთა გაერთიანება (ოჯახის წევრთა განუყოფლობის პრინციპი)
 review by a court-სასამართლოს მიერ (საქმის) გადასინჯვა
 review of lawfulness of detention-პატიმრობის კანონიერების შემოწმება
 revision of an earlier judgment-წინარე გადაწყვეტილების გადასინჯვა
 right of access to-ხელმისაწვდომობის უფლება
 rights of defence-დაცვის უფლება
 right to individual application-ინდივიდუალური საჩივრის წარდგენის უფლება
 right to liberty and security-თავისუფლებისა და უსაფრთხოების უფლება
 right of petition to- საჩივრის, პეტიციის წარდგენის უფლება
 right to damages – კომპენსაციის უფლება
 rule of law-სამართლის უზენაესობა
 ruling on an equitable basis-სამართლიან საწყისებზე გადაწყვეტილების მიღება

S

scheme for free legal aid-უფასო იურიდიული დახმარების სქემა
 scope of court review-სასამართლოს მიერ საქმის გადასინჯვის ფარგლები
 secrecy of correspondence-მიმოწერის საიდუმლოება
 secret ballot-ფარული კენჭისყრა
 secret surveillance-საიდუმლო მეთვალყურეობა
 secure fulfilment of obligation prescribed by law-კანონით დადგენილი ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფა

secure the payment of contributions or penalties-გადასახადებისა და ჯარიმების გადახდის უზრუნველყოფა
 security of person- პირადი უსაფრთხოება
 seizure of- ამოღება (მაგალითად, ჩხრეკის შედეგად)
 self-defence-თავდაცვა, აუცილებელი მოგერიება
 separate set of proceedings- სხვა, ცალკე პროცესი/სასამართლო განხილვა
 service exacted in case of emergency-საგანგებო მდგომარეობის დროს დაკისრებული სამსახური
 service of a military character-სამხედრო ხასიათის სამსახური
 servitude-ყმობა
 sick leave- შვებულება ავადმყოფობის გამო
 six-month period/rule-ექვსთვიანი ვადა/ექვსთვიანი ვადის წესი
 slavery-მონობა
 social origin-სოციალური წარმოშობა
 social security-სოციალური დაზღვევა
 special circumstances-განსაკუთრებული გარემოებები
 speediness of review- გადასინჯვის სისწრაფე
 stand for election- კანდიდატობა არჩევნებში
 statute-barred-კანონით აკრძალული
 strictly necessary-მკაცრად აუცილებელი
 strictly proportionate-მკაცრად თანაზომიერი
 striking out of application – საჩივრის ამორიცხვა განსახილველ საქმეთა ნუსხიდან
 substitute service – ალტერნატიული სამსახური
 supplementary opinion-დამატებითი აზრი
 surrender-დანებება, ტყვედ ჩაბარება
 summon the witness-მოწმის გამოძახება

T

take proceedings-სასამართლოსადმი მიმართვა
 taken alone-ცალკე აღებული
 taking of property-საკუთრების ჩამორთმევა
 tax penalty-საგადასახადო ჯარიმა
 taxation-გადასახადის დაკისრება; საგადასახადო (ზედ.)
 territorial integrity-ტერიტორიული მთლიანობა
 testify at trial-სასამართლოში ჩვენების მიცემა
 third party-მესამე მხარე
 threat to the applicant's life- მომჩივნის სიცოცხლისათვის მუქარა
 threat to the life of the nation- ერის არსებობისათვის
 time of emergency-საგანგებო მდგომარეობა
 time when the act or omission was committed-მოქმედებისა თუ უმოქმედობის ჩადენის დრო
 torture-წამება
 torture in police custody- წამება საპოლიციო პატიმრობისას
 transfer of the property-საკუთრების გადაცემა
 treatment-მოპყრობა
 trial within a reasonable time-საქმის განხილვა გონივრულ ვადაში
 tribunal established by law-კანონის საფუძველზე შექმნილი სასამართლო

U

Unanimously-ერთხმად

unfairness of proceedings-უსამართლო პროცესი/სასამართლო განხილვა

unidentified perpetrator-დაუდგენელი დამნაშავე

uniform law- ერთიანი კანონი

universal suffrage-საყოველთაო არჩევნები

unlawful detention-უკანონო პატიმრობა

unlawfulness-უკანონობა, მართლსაწინააღმდეგო

unreasonably long (procedure)-არაგონივრულად ხანგრძლივი (პროცესი, სასამართლო განხილვა)

use of force/violence-ძალის/ძალადობის გამოყენება

use of property-საკუთრებით სარგებლობა

V

values of a democratic society-დემოკრატიული საზოგადოების ღირებულებანი

victim-მსხვერპლი/დაზარალებული

violation-დარღვევა

vulnerability- უმწეობა, უსუსურობა

W

waiver of the court fees – სასამართლო ხარჯებისაგან გათავისუფლება

war or other public emergency threatening the life of the nation-ომი ან ერის არსებობისათვის საშიში სხვა საგანგებო მდგომარეობა

withdrawal of parental rights-მშობლის უფლებების ჩამორთმევა

without prejudice to the provisions of Article...-...მუხლის დებულებების უვნებლად

witness-მოწმე

wording-ფორმულირება; აზრის ჩამოყალიბება

work required of detainee-პატიმრის სავალდებულო სამუშაო

work required to be done during conditional release-პირობით თავისუფლებაში ყოფნის დროს შესასრულებელი სავალდებულო სამუშაო

worship-აღმსარებლობა